

TAYLAND MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ

1) MÜTEAHHİTLİK SEKTÖRÜ

a) Genel Bilgiler

Tayland'da müteahhitlik sektörü, istihdam ve inşaat malzemeleri ile gayrimenkul sektörlerine olan doğrudan etkisi nedeniyle Tayland için büyük bir öneme sahiptir. Müteahhitlik sektörü, Tayland'da 2014-2023 yılları arasında gayri safi yurtiçi hasılanın yaklaşık %8'ini oluşturmaktadır ve öncelikle iç pazar tarafından yönlendirilmektedir. 2023 yılındaki harcamalar bu segmentler arasında %57-%43 oranında dağılmaktadır. COVID-19 pandemisi yıllarında (2020-2022) özel sektörün inşaaata yatırımı, 2019 yılı seviyesine göre düşüş göstermiş ve bu durum sektörün genel büyümesini sekteye uğratmıştır. Ancak, hükümetin harcamalarındaki artış, özellikle yetkililerin genel ekonomik büyümeyi sürdürmek ve ek yabancı yatırımı çekmek için altyapı harcamalarını hızlandırmasıyla kısmen dengelenmiştir. Buna rağmen birçok proje şu anda programın gerisinde seyretmektedir.

2023 yılında inşaat sektöründe iş koşulları bir önceki yıla göre stabil bir seyir izlemiştir. Toplam inşaat harcamaları, 2022 yılında 1.368,6 milyar THB'ye (%0,5 artış) ulaşırken, 2023 yılında %0,4 artışla 1.373,7 milyar THB'ye yükselmiştir. Sektörün bu istikrarlı seyri, özel inşaat alanındaki iş artışıyla desteklenmiştir. Özel sektörde özellikle sanayi ve ticari birimlere olan talep hızlanmıştır. Kamu inşaat yatırımları ise, altyapı projelerinde ödeneklerin gecikmesi ve yeni hükümetin kuruluş aşamasında mega projeler için çalışma başlatılmaması nedeniyle düşüş göstermiştir.

Kamu inşaatlarının büyüklüğü 2023 yılında 784 milyar Baht olarak kaydedilmiştir ve en büyük kısmını altyapı çalışmaları oluşturmaktadır. Bu oran 2023 yılında segmentin toplam değerinin %81'ine ulaşmış olup kalan kısım kamu kurumları için ofis binalarının (%17) ve devlet memurları için konutların (%2) inşasına ayrılmıştır. Büyük şirketler, tecrübeleri, bilgileri ve uzmanlıkları, mali güvenceleri, özel teknikler ve teknolojiler geliştirme ve kullanma yetenekleri nedeniyle, özellikle altyapı mega projeleri için hükümet işleri alırken genellikle avantajlara sahiptir. Bu nedenle, KOBİ'ler kamu fonlarıyla finanse edilen projelerde çalışırken genellikle daha büyük şirketlere alt yüklenici olarak hizmet verme eğilimindedir.

Özel sektör inşaat çalışmaları, 2023 yılında 589 milyar Baht büyüklüğüne ulaşmış olup çoğunlukla konutlardan oluşmaktadır. Bu konutlar son dönemde segmentin toplam gelirine %52 oranında katkıda bulunmuştur. Geri kalan kısım ise alışveriş merkezleri, oteller ve hastaneler gibi tesisleri içeren endüstriyel ve ticari binalar arasında bölünmüştür. Özel sektör inşaatı yatırımcı güveni, ekonominin genel durumu, ülkedeki siyasi istikrar, altyapı harcamalarının miktarı ve yatırımı teşvik etmek için uygulanan hükümet tedbirlerinden etkilenme eğilimindedir.

Taylandlı inşaat şirketleri, özellikle daha büyük olanlar, özellikle CLMV ülkeleri (Kamboçya, Laos PDR, Myanmar ve Vietnam) olmak üzere denizaşırı pazarlara da girmektedir. Bu ülkelerdeki başta karayolu ağları, demiryolu bağlantıları ve elektrik santralleri olmak üzere altyapı ve kamu hizmetleri projelerine yapılan yüksek yatırım Taylandlı firmaların ilgisini çekmektedir. Taylandlı işletmeler ayrıca CLMV ülkelerinde konut ve diğer yapıların inşası, onarımı ve yenilenmesi için de çalışmaktadır.

Tayland Ticaret Bakanlığı, İş Geliştirme Genel Müdürlüğü'ne göre Tayland'da kayıtlı yaklaşık 108 bin inşaat şirketi vardır. Öte yandan, bunların sadece 709 tanesi (%0,7) büyük çaplı şirket olarak addedilmekte olup bu firmalar gelir bakımından piyasanın çoğuna hakim durumdadır. Büyük firmalar piyasanın %82'sine, orta büyüklükteki firmalar %14'üne ve küçük firmalar %4'üne sahiptir. En büyük 3 şirket olan Italian-Thai, Sino-Thai ve Ch. Karnchang firmaları piyasanın %17'sine hakimdir. Diğer büyük firmalar, UNIQ, Power Line (PLE), SYNTEC, NWR, CNT, Pre-Built (PREB) ve Seafco'dur.

b) Ülkede Kısa ve Uzun Vadede Uluslararası İhaleye Çıkılacak Önemli Projeler

İnşaat sektörünün 2023-2026 yılları arasında ulaşım ve enerji projelerine yapılan yatırımlarla desteklenerek yıllık ortalama %3,9 büyüme kaydetmesi beklenmektedir. İnşaat sektöründeki büyümenin, artan yatırımcı ve tüketici güveni ile karayolu, demiryolu, yenilenebilir enerji ve konut projelerine yönelik devlet yatırımlarıyla da desteklenmesi beklenmektedir. Ayrıca, hem Güney Ekonomik Koridoru (SEC) hem de Doğu Ekonomik Koridoru (EEC) programlarına yapılacak yatırımlar sektördeki büyümeyi destekleyecektir. EEC'de onaylanan gelişmelerin toplam değeri 669 milyar THB'dir (21,2 milyar \$), koridorun altı büyük projesinden dördü şu anda yürütülmekte ve kamu-özel ortaklıkları (PPP'ler) yoluyla geliştirilmektedir. Ekonomik durağanlığa rağmen, EEC'deki özel yatırımın bu yıl veya gelecek yıl 300 milyar THB'ye (9,5 milyar \$) ulaşacağı ve 2027 yılına kadar yıllık ortalama 500 milyar THB'ye (15,8 milyar \$) çıkacağı beklenmektedir.

i) Kamu Sektörüne Yönelik Beklentiler ve İhaleye Çıkılacak Projeler

2023 yılında kamu inşaat harcamaları, bazı büyük ölçekli altyapı projelerindeki kesintilere bağlı olarak %2,2 düşüşle 784,3 milyar THB'ye gerilemiştir. Kamu inşaat harcamalarının %81'ini oluşturan altyapı projelerinde harcamalar, ödeneklerin ödenmesinden çalışma takvimlerine kadar her aşamada yaşanan gecikmeler nedeniyle %3,6 düşerek toplam 633,4 milyar THB'ye ulaşmıştır. Bu düşüş özellikle 4. çeyrekte -%22,0 olarak kaydedildi (2022'nin 4. çeyreğindeki %10,3 artışa kıyasla).

İnşaat yatırım değerlerinde artış kaydeden projeler arasında, özellikle metro hatları üzerinde devam eden proje geliştirmeleri yer almaktadır:

- MRT Pembe Hat (Khae Rai-Minburi, %98,9 tamamlandı)

- MRT Pembe Hat (Sirat-Muang Thong Thani uzatması, Ocak 2024 itibariyle %44,6 tamamlandı)
- MRT Mor Hat (Tao Pun-Rat Burana (Kanchanaphisek Yolu), Aralık 2023 itibariyle %24,6 tamamlandı)

Bunlara ek olarak, EEC'de devam eden çalışmalar şunları içerir:

- Map Ta Phut Limanı'nın gelişimi (3. faz, 2023 sonu itibariyle %73'ü tamamlandı)
- Laem Chabang Limanı'nın gelişimi (3. faz), bazı arazi ıslah çalışmaları 1 Ekim 2023'te tamamlandı, kalan kısım Haziran 2024'te tamamlanması planlanıyor ve tüm projenin Haziran 2026'da bitmesi öngörülüyor.

Kamu inşaat projeleri arasında ofis inşaatı da yer almaktadır. Bu alanda bütçe tahsisleri %3,2 artışla 132,5 milyar THB'ye ulaşmıştır. Bu artış, COVID-19'un birçok KOBİ'yi nakit akışı sorunları ve işgücü sıkıntısı nedeniyle zor durumda bırakması sonucu 2022'de harcamaların %5,0 yıllık düşüşle %3,8 daraldığı 2022 yılındaki düşüşün tersine bir seyirdir. Öte yandan, kamu çalışanları için konut inşaatına yapılan harcamalar %12,6 artarak 18,4 milyar THB'ye ulaşmış olsa da, inşaat malzemelerinin maliyetinin 2021 ve 2022'deki yüksek seviyelerinden düşüş göstermesi 2023 harcama artışının 2022'deki %18,1'lik sıçramadan daha düşük kalmasına neden olmuştur.

Devam Eden ve Yeni Mega Proje Yatırımları İçin Zaman Çizelgesi

Project	Construction Period	Budget (THB, million)					Total	Progress
		2023	2024	2025	2026	2027		
1) Dual-track railway, phase 1								
- Lopburi - Pak Nam Pho	2018-2024	8,025	286				8,311	In progress
- Mab Kabao - Jira Junction	2018-2026	2,830	225				3,055	In progress
- Nokhon Pathom - Hua Hin	2018-2024	1,785					1,785	In progress
- Hua Hin - Prachuap Khiri Khan	2018-2024		560				560	In progress
- Prachuap Khiri Khan - Chumphon	2018-2024	1,715					1,715	In progress
2) Dual-track railway, phase 2								
- Khon Kaen - Nong Khai	2023-2027	3	5,012	11,195	11,749	1,790	29,749	Due to commence in April 2024
- Pak Nam Pko - Den Chai	2023-2027	6,064	5,879	14,181	21,756	13,792	61,672	Not yet started
- Den Chai - Chiang Mai	2023-2027	6	7,180	8,055	17,826	17,837	50,904	Not yet started
- Jira Junction - Ubon Ratchathani	2023-2027	3,749	4,745	14,093	12,939	1,998	37,524	Due to commence in September 2024
- Chumphon - Suratthani	2023-2027	6	3,466	6,371	9,917	4,527	24,287	Not yet started
- Suratthani - Hat Yai - Song Khla	2023-2027	6	6,920	9,975	19,552	16,768	53,221	Not yet started
- Hat Yai - Padang Besar	2023-2028	5	895	2,165	2,908	685	6,658	Not yet started
3) High-speed railway								
- Thre airport link, phase 1 (Don Muang - Suvarnabhumi - U-Tapao)	2022-2028	424	413				837	In progress
- Regional rail-link, Bangkok - Nong Khai (Phase 1, Bangkok - Nakhon Ratchasima)	2018-2026	21,955	23,820	75,170	37,795		158,740	In progress
4) Laem Chabang Port, phase 3 (Under The Port Authority of Thailand)	2023-2027	10,174	6,678	4,198	4,325		25,375	In progress
5) National highway network	2023-2027	7,586	23,609	43,746	47,441	42,811	165,193	In progress
6) Enhancing airport capacity to integrate transportation network	2023-2029	3,563	5,622	2,646	2,491	2,256	16,578	In progress

Kaynak: Ulaştırma ve Trafik Politikası ve Planlama Dairesi

Diğer taraftan, Phuket şehrinde yapılması planlanan Kathu-Patong Otoban Projesi ihalesine yönelik Tayland Ulaştırma Bakanlığı'ndan alınan bilgiler sektör temsilcilerimizle daha önce paylaşılmıştır.

ii) Özel Sektöre Yönelik Beklentiler

2023 yılında özel sektör inşaat yatırımları, sanayi ve ticaret sektörlerindeki güçlü faaliyetlerden dolayı %3,9 artışla toplam 589,4 milyar THB'ye ulaşmıştır.

Özel sektör inşaat harcamalarının %52'sini oluşturan konut sektöründe yatırımlar 306,5 milyar THB olarak gerçekleşmiştir. Ekonomideki iyileşme ve turizm sektöründeki toparlanmaya bağlı olarak konut yatırımları bir önceki yıla göre %3,1 artış göstermiştir. Ancak bu artış, 2022'nin ilk 9 ayında görülen %5,6'lık yükselişin gerisinde kalmıştır. Bu yavaşlama, ülke genelinde tamamlanan ve kaydedilen yeni konut birimlerinin sayısındaki %5,8'lik yıllık düşüşle uyumlu bir seyir izlemiştir. Bangkok metropol bölgesi ve Chiang Mai, Chonburi, Khon Kaen ve Phuket gibi dört ana ilde ise düşüş oranı daha yüksek seyrederek %7,4'e ulaşmıştır.

Konut dışı inşaat, ticaret, hizmet, ulaşım ve sanayi sektörleri tarafından kullanılan mülklerle ilgili çalışmaları kapsamaktadır. 2023 yılında bu alanlardaki harcamalar %4,9 artarak 282,9 milyar THB'ye ulaşmıştır. Bu artışa özellikle sanayi bölgelerindeki, en belirgin şekilde Doğu Ekonomik Koridoru'ndaki (EEC) sanayi ve ofis mülklerine yatırımın toparlanması sebep olmuştur.

c) Proje Finansmanı

Tayland'daki altyapı projelerinin çoğu, öncelikle yerel özel yatırımcılar veya kamu fonları tarafından finanse edilmektedir. Tayland hükümeti, gelişmiş bir iş modeli aracılığıyla operasyonel verimliliği artırmaya yardımcı olabilecek bir hareketle yerel operatörleri yabancı inşaat ve mühendislik şirketleriyle iş birliği yapmaya teşvik etmektedir. Son yıllarda Tayland hükümeti, özel sektör katılımını teşvik etmek ve altyapının gelişimini hızlandırmak için PPP'nin rolüne daha güçlü bir vurgu yapmıştır.

Tayland'ın yeni PPP mevzuatı Nisan 2013'te yürürlüğe girmiş ve PPP Stratejik Planı taslağı Şubat 2015'te onaylanmıştır. Adı geçen mevzuat, altyapı sektöründe özel yatırımı artırmak amacıyla, PPP sürecinin şeffaflığını artırmak ve kolaylaştırmak için tasarlanmıştır. Bu yeni yasal çerçeve kapsamında, ilk fizibilite çalışmasından inşaatın başlamasına kadar geçen süreç yarımından fazla kısaltılabilmekte ve özel yatırımcılar için giderek daha çekici bir yatırım ortamı sağlanabilmektedir. Bu, esasen Tayland hükümetinin yenilenmiş PPP rejimi kapsamında ileri inşaat tekniklerini ve teknoloji uygulamalarına ilişkin danışmayı üstlenme taahhüdünü yansıtmaktadır.

Halihazırda büyük altyapı projelerinin çoğu, kamu özel sektör ortaklıkları (PPP'ler) yoluyla finanse edilmektedir. Brüt maliyet projeleri olarak yapılandırılmak yerine net maliyet modeli kullanılmaktadır. Çünkü bu yapı özel sektör ortaklarına kamudan ücret

toplama konusunda daha fazla hak vermektedir ve hükümetin işletme maliyetlerini düşürmeye yardımcı olmaktadır.

d) Sektördeki İş Fırsatları

Tayland'da mevzuatlar gereği iş fırsatları yerel ortaklar üzerinden yürütülmektedir.

e) Müteahhitlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar

Tayland'ın korumacı politikaları sebebiyle tüm resmi ihaleler kurumların resmi sitelerinde sadece Tay dilinde olarak ilan edilmekte olup tüm ihale süreci de Tay dilinde yürütülmektedir. Ayrıca kanunlar gereği tüm ihalelerde Tayland'da yerleşik firma olma şartı aranmaktadır. Bu sebeple, müteahhitlik ihalelerine girmek isteyen firmalarımızın ya Tayland'da ofis açması ya da Tayland'da yerleşik firmalarla ortaklık kurarak başvurması gerekmektedir.

f) Makine, Ekipman ve Yapı Malzemesi İthalatı Yönünden Lojistik Altyapı

Tayland'da inşaat şirketleri için maliyet yapısı inşaat malzemeleri (inşaat çeliği, beton, çimento ve diğer malzemeler) için %60, işçilik için %20 ve diğer maliyetler için %20 dağılımına sahiptir. İnşaat malzemelerinde çeliğin payı %23, çimentonun %13 ve betonun %16'dır. İnşaat malzemelerinin tedariki konusunda bir kısıtlama bulunmamaktadır.

g) Kalifiye İşgücü Temini

Tayland'da inşaat sektöründe çoğunlukla Kamboçya, Laos ve Myanmar gibi komşu ülkelerden gelen işçiler çalıştırılmaktadır. Kayıtlı olmayan yabancı çalışan sayısının da çok yüksek olduğu düşünülmektedir. Halihazırda, Tayland inşaat şirketleri hem nicelik hem de nitelik açısından işgücü sıkıntısıyla karşı karşıyadır. Bu durum, maliyetlerin üretkenliği aştığına işaret etmektedir.

h) Ülkede Müteahhitlik Projesi Yürüten 3. Ülkeler ve Firmaları

Alman mimar Ole von Scheeren, Bangkok'un en yüksek binası ve simgesi olan Mahanakhon Gökdeleni'ni dizayn etmiştir.

i) Ülke Firmaları ile İşbirliği Olanakları (Ülke İçinde, Üçüncü Ülkelerde, vs.)

Taylandlı işletmeler ayrıca CLMV ülkelerinde konut ve diğer yapıların inşası, onarımı ve yenilenmesi için de çalışmakta olduğundan bu bölgede işbirliği olanağı mümkündür.

Taylandlı inşaat şirketleri için yurt dışı inşaat pazarları, özellikle CLM ülkelerinde ek bir olanak sunmaktadır. Ancak fırsatlar genellikle büyük oyuncularla sınırlı kalacaktır. Çünkü yalnızca bu şirketler gerekli finansal güce, teknolojik bilgi birikimine ve yerel iş bağlantılarının sahip olabilmektedir. Dolayısıyla bu şirketler, ekonomik genişleme ve devam eden kentleşmeyle birlikte altyapıya yatırımların artması ve sanayi, ofis ve konut binaları inşaatı pazarının büyümesine destek olan yurt dışı pazarlardaki büyümeden yararlanmak için daha iyi konumda olacaklardır.

Ancak bazı riskler de söz konusudur:

- Uluslararası standartlara uymayabilecek istihdam düzenlemeleri ve sözleşmelerin belirsiz yorumlanması
- Bazı ülkelerde olası siyasi belirsizlik
- Diğer yabancı yükleniciler ve ev sahibi ülke yüklenicileriyle rekabet

Taylandlı şirketlerin bu risklere maruz kalma oranını azaltmak ve istikrarlı bir şekilde yeni iş akışı sağlamak için, yerel gayrimenkul geliştiricileri, inşaat yüklenicileri ve personel temin ajansları gibi inşaat tedarik zincirlerinde yerleşik yerel oyuncularla ortaklık kurmaları gerekecektir.

2- TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ

Tayland'da teknik müşavirlik sektörü proje fizibilite çalışmaları, ölçme ve değerlendirme, jeo-teknik araştırmalar ve malzeme testleri, mimari ve mühendislik tasarım, proje yönetimi ve inşaat denetimi gibi alanları kapsamakta olup detaylı bilgi bulunamamıştır.

3- MÜTEAHHİTLİK, TEKNİK MÜŞAVİRLİK YABANCI YATIRIM MEVZUATI

a) Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörünü Düzenleyen Mevzuata İlişkin Bilgi

Tayland'daki ilgili mevzuat aşağıdadır;

- 1999 yılında yayımlanan Yabancı İş Kanunu
- 2008 yılında yayımlanan Yabancı Çalışma Kanunu
- 1965 yılında yayımlanan Mimarlık Mesleği Kanunu,
- 1962 yılında yayımlanan Mühendislik Kanunu,
- 1979 yılında yayımlanan Mühendislik Mesleği Kanunu,
- İnşaat Planlama Kanunu,

- 1979 yılında yayımlanan Condominium Kanunu,
- 1979 yılında yayımlanan Bina Denetimi Kanunu ve binaların yapısal tasarımına ilişkin yönetmelikler,
- 1992 yılında yayımlanan Çevrenin Korunmasına ilişkin Kanun ve ilgili mevzuat

b) Yabancı Yatırım Mevzuatına İlişkin Bilgi

Tayland'da Yabancı İş Kanunu (Foreign Business Act) çerçevesinde, firmaların %100 yabancı şirket kurmasına ilişkin kısıtlamalar vardır. Şirketlerin çoğunluk hissesinin (%51) Taylılara ait olması firmalar için bir sorun yaratabilmektedir. Söz konusu husus Tayland'da yatırım yapmak isteyen birçok ülke tarafından eleştirilmektedir. Son dönemlerde Tayland hükümeti, yatırımların ülkeye çekilmesi için düzenlemelerde bazı esnekler tanımıştır. Örneğin belirli bir sermaye şartı sağlandığında bu kriter uygulanmamaktadır. Bu kapsamda, firmalarımızın Tayland pazarına girerken Tayland Yatırım Kurulu (Board of Investment) ve Ticaret Bakanlığı İş Geliştirme Bölümü (Ministry of Commerce-Department of Business Development) ile iletişime geçmesi tavsiye edilmektedir.

c) Yabancı İşçi Çalıştırma, Oturma İzinleri, Vergiler Sosyal Güvenlik Giderleri ve Şirket Kuruluşlarına İlişkin Bilgi

Taylandlı çalışanların yabancı çalışanlara oranı, yabancının Çalışma İzni için sahip olduğu vize türüne bağlı olacaktır. Şayet evlilik bağı gibi bir durum bulunmuyorsa Ticari Vize alınması gerekmektedir. Bu durumda da 1 yabancı çalışana karşılık 4 Taylandlı çalışan çalıştırma zorunluluğu bulunmaktadır.

Türkiye ve Tayland arasında Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması 2002 yılında imzalanmıştır.

Tayland'da faaliyet gösteren bir firmanın kurumlar vergisi, tahakkuk esasına göre, firmanın net karı üzerinden hesaplanmaktadır. Tayland'da 2015 yılında kurumlar vergisi oranı genel olarak %20'ye indirilmiştir. Öte yandan, ödenen vergi miktarı yüzdeleri, mükelleflerin çeşidine göre %0 ve %20 oranı aralığında değişmektedir.

Katma Değer Vergisi (KDV) Tayland'da 1992 yılından itibaren İş Vergisi'nin (Business Tax) yerine uygulanmaya başlanmıştır. Mevcut KDV oranı tüm ürünler için %7'dir.

Gelir Vergisi oranı, ise kişinin net geliri üzerinden hesaplanmakta olup gelire göre alınan vergi %5 ve %35 oranları arasında değişmektedir.

Tayland'da sosyal güvenlik hakları, 2015 güncellenen Sosyal Güvenlik Yasası ile düzenlenmiştir. Bu mevzuat kapsamında, işveren, çalışanın aylık maaşı üzerinden ödeme yapmak zorundadır. 15-60 yaş arasındaki herkes için sisteme ödeme yapılabilir. Ödenmesi gereken oran aylık maaş için maaşın %5'i oranında katkıdır.

Ödemelerin Sosyal Güvenlik Ofisi'ne yapılması gerekmektedir. Buna ilave olarak, %2,75 oranında hükümet katkısı yapılmaktadır.

Şirketin kurulması için Tayland Ticaret Bakanlığı, İş Geliştirme Genel Müdürlüğüne başvurulması gerekmektedir. Başvuru süreci genel olarak, şirket isminin seçilmesi ve şirket isminin kontrolü, sermayenin belirlenmesi, kuruluş sözleşmesinin belirlenmesi, müdürlerin yetkilerinin belirlenmesi ve müdürlerin atanması ve şirketin kayıt edilmesi olarak sıralanabilir.

Şirket kuruluşu için minimum bir sermaye sınırı olmamakla birlikte, çalışma izninin alınabilmesi için şirket sermayesinin her bir yabancı çalışan için 2 milyon baht olması gerekmektedir.

Yabancı Ticaret Yasası kapsamında Tayland vatandaşlarına ayrılan faaliyetlerde, yabancı katılımına maksimum %49 oranında sermaye payına kadar izin verilmektedir.

4- TÜRK FİRMALARININ FAALİYETLERİ

a) Türk Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Firmalarınca Ülkede Takip Edilen Projeler

Türk firmalarının Tayland'da yürüttüğü ilk proje, 2017 yılında ABD Büyükelçiliği'nin güvenlik geliştirme işini alt yüklenici olarak yapan Epik Firması'na aittir. Daha sonraki yıllarda, Veyka ve Obel firmaları yine ABD Büyükelçiliğine ait konutların yapımı ve teknik müşavirliğini yapmıştır.

a) Firmaların Genel Olarak Yaşadığı Sorunlar

Tayland özelinde müteahhitlik firmalarının genel olarak karşılaştığı bir sorun olmamakla beraber Türk işçilerin Tayland'da yaşamaya alışmada sorunlar yaşadığı ve bu durumun işlere de yansiyabildiği aktarılmaktadır.

c) Firma Özelinde Karşılaşılan Sorunlar

Tayland özelinde müteahhitlik firmalarının genel olarak karşılaştığı bir sorun olmamakla beraber Türk işçilerin Tayland'da yaşamaya alışmada sorunlar yaşadığı ve bu durumun işlere de yansiyabildiği aktarılmaktadır.

5- GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

Tayland'da mevzuatlar gereği iş fırsatları yerel ortaklar üzerinden yürütülmekte olduğundan firmalarımızın ilk adım olarak büyük firmalarla ortaklık yapması gerekmektedir.